

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

TRẦN THỊ VIỆT THẠCH

**QUẢN TRỊ RỦI RO TÍN DỤNG THEO HIỆP
ƯỚC BASEL 2 TẠI NGÂN HÀNG NÔNG
NGHIỆP VÀ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN
VIỆT NAM**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

HÀ NỘI - 2016

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

TRẦN THỊ VIỆT THẠCH

**QUẢN TRỊ RỦI RO TÍN DỤNG THEO HIỆP
UỐC BASEL 2 TẠI NGÂN HÀNG NÔNG
NGHIỆP VÀ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN
VIỆT NAM**

Chuyên ngành : Tài chính - Ngân hàng

Mã số : 62.34.02.01

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: 1. PGS, TS NGUYỄN THỊ MÙI
2. TS NGUYỄN ĐỨC THẮNG

HÀ NỘI - 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan bản luận án là công trình nghiên cứu khoa học độc lập của tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận án là trung thực và có nguồn gốc rõ ràng.

Tác giả luận án

Trần Thị Việt Thạch

MỤC LỤC

TRANG PHỤ BÌA

LỜI CAM ĐOAN

MỤC LỤC

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

DANH MỤC SƠ ĐỒ, BẢNG, BIỂU

MỞ ĐẦU	1
Chương 1: NHỮNG VẤN ĐỀ CƠ BẢN VỀ QUẢN TRỊ RỦI RO TÍN DỤNG THEO HIỆP ƯỚC BASEL 2 TẠI NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI	15
1.1 MỘT SỐ VẤN ĐỀ CƠ BẢN VỀ RỦI RO TÍN DỤNG CỦA NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI.....	15
1.1.1 Khái niệm rủi ro tín dụng của ngân hàng thương mại	15
1.1.2 Nguyên nhân gây ra rủi ro tín dụng	16
1.1.3 Tác động tiêu cực của rủi ro tín dụng	19
1.2 QUẢN TRỊ RỦI RO TÍN DỤNG THEO HIỆP ƯỚC BASEL 2 TẠI NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI	22
1.2.1 Khái niệm quản trị RRTD theo quan điểm của Ủy ban Basel	22
1.2.2 Quản trị rủi ro tín dụng theo Hiệp ước Basel 2 tại NHTM	23
1.2.2.1 Vài nét về Ủy ban Basel và Hiệp ước Basel 2.....	23
1.2.2.2 Nguyên tắc quản trị rủi ro tín dụng của Ủy ban Basel.....	25
1.2.2.3 Chiến lược quản trị rủi ro tín dụng và khẩu vị rủi ro tín dụng theo Basel 2.....	28
1.2.2.4 Tổ chức bộ máy quản trị rủi ro tín dụng trong Basel 2.....	30
1.2.2.5 Chính sách quản trị rủi ro tín dụng theo Basel 2	32
1.2.2.6 Quy trình và thủ tục quản trị rủi ro tín dụng theo Basel 2	34

1.2.3 Lợi ích đối với NHTM khi thực hiện quản trị rủi ro tín dụng theo Hiệp ước Basel 2.....	51
1.2.4 Điều kiện để NHTM triển khai quản trị RRTD theo Basel 2.....	52
1.3 KINH NGHIỆM TRIỂN KHAI QUẢN TRỊ RỦI RO TÍN DỤNG THEO BASEL 2 TẠI MỘT SỐ NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI TRONG NƯỚC VÀ NƯỚC NGOÀI	57
1.3.1 Kinh nghiệm triển khai quản trị rủi ro tín dụng theo Basel 2 tại một số NHTM nước ngoài.....	57
1.3.2 Kinh nghiệm triển khai quản trị rủi ro tín dụng theo Basel 2 tại Ngân hàng cổ phần Công Thương Việt nam (Vietinbank)	65
1.3.3 Bài học kinh nghiệm về triển khai quản trị rủi ro tín dụng theo Basel 2 cho Ngân hàng Nông nghiệp và phát triển Nông thôn Việt nam.....	67
KẾT LUẬN CHƯƠNG 1	69
Chương 2: THỰC TRẠNG QUẢN TRỊ RỦI RO TÍN DỤNG VÀ MỨC ĐỘ ĐÁP ỨNG CÁC CHUẨN MỰC BASEL 2 VỀ QUẢN TRỊ RỦI RO TÍN DỤNG TẠI NGÂN HÀNG NÔNG NGHIỆP VÀ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN VIỆT NAM	70
2.1 KHÁI QUÁT HOẠT ĐỘNG TÍN DỤNG VÀ RỦI RO TÍN DỤNG TẠI NGÂN HÀNG NÔNG NGHIỆP VÀ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN VIỆT NAM.....	70
2.1.1 Vài nét về Ngân hàng Nông nghiệp và phát triển Nông thôn Việt nam	70
2.1.2 Hoạt động tín dụng tại Agribank	74
2.1.3 Rủi ro tín dụng tại Agribank	77
2.2 THỰC TRẠNG QUẢN TRỊ RỦI RO TÍN DỤNG TẠI NGÂN HÀNG NÔNG NGHIỆP VÀ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN VIỆT NAM	82

2.2.1 Chiến lược và khẩu vị rủi ro tín dụng tại Agribank.....	83
2.2.2 Tổ chức bộ máy quản trị rủi ro tín dụng tại Agribank.....	83
2.2.3 Chính sách quản trị rủi ro tín dụng tại Agribank.....	85
2.2.4 Quy trình và thủ tục quản trị rủi ro tín dụng tại Agribank	87
2.3 ĐÁNH GIÁ THỰC TRẠNG QUẢN TRỊ RỦI RO TÍN DỤNG VÀ MỨC ĐỘ ĐÁP ỨNG CÁC CHUẨN MỰC BASEL 2 VỀ QUẢN TRỊ RỦI RO TÍN DỤNG TẠI NGÂN HÀNG NÔNG NGHIỆP VÀ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN VIỆT NAM.....	107
2.3.1 Đánh giá thực trạng quản trị rủi ro tín dụng tại Ngân hàng Nông nghiệp và phát triển Nông thôn Việt nam.....	107
2.3.1.1 Kết quả đạt được	107
2.3.1.2 Hạn chế	109
2.3.1.3 Nguyên nhân các hạn chế.....	111
KẾT LUẬN CHƯƠNG 2.....	118
Chương 3:GIẢI PHÁP TRIỂN KHAI QUẢN TRỊ RỦI RO TÍN DỤNG THEO HIỆP ƯỚC BASEL 2 TẠI NGÂN HÀNG NÔNG NGHIỆP VÀ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN VIỆT NAM.....	119
3.1 ĐỊNH HƯỚNG TRIỂN KHAI QUẢN TRỊ RỦI RO TÍN DỤNG THEO BASEL 2 TẠI NGÂN HÀNG NÔNG NGHIỆP VÀ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN VIỆT NAM	119
3.1.1 Định hướng của Ngân hàng Nhà nước trong việc triển khai áp dụng Basel 2 tại các Ngân hàng Thương mại Việt nam đến năm 2020.....	119
3.1.2 Cơ hội và thách thức khi Agribank triển khai quản trị rủi ro tín dụng theo Basel 2.....	121
3.1.2.1 Cơ hội.....	121
3.1.2.2 Thách thức.....	122

3.1.3 Định hướng quản trị rủi ro tín dụng theo Hiệp ước Basel 2 tại Agribank	125
3.2 ĐIỀU KIỆN ĐỂ NGÂN HÀNG NÔNG NGHIỆP VÀ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN VIỆT NAM TRIỂN KHAI QUẢN TRỊ RỦI RO TÍN DỤNG THEO BASEL 2	127
3.3 GIẢI PHÁP TRIỂN KHAI QUẢN TRỊ RỦI RO TÍN DỤNG THEO BASEL 2 TẠI NGÂN HÀNG NÔNG NGHIỆP VÀ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN VIỆT NAM	131
3.3.1 Giai đoạn 1: từ năm 2016 đến cuối năm 2018.....	131
3.3.1.1 Sắp xếp lại bộ máy quản trị rủi ro tín dụng, đảm bảo sự độc lập về chức năng giữa các bộ phận trong cơ cấu bộ máy quản trị RRTD theo Basel 2	131
3.3.1.2 Sắp xếp và nâng cao chất lượng nguồn nhân lực phù hợp với mô hình tổ chức bộ máy quản trị RRTD.....	137
3.3.1.3 Hoàn thiện các văn bản nội bộ về quản trị rủi ro tín dụng.....	141
3.3.1.4 Nâng cao hiệu quả xử lý nợ xấu	142
3.3.1.5 Sắp xếp lại mạng lưới và tiết giảm chi phí hoạt động trong toàn hệ thống	147
3.3.1.6 Duy trì tăng trưởng tín dụng hợp lý trên cơ sở kiểm soát chất lượng các khoản cho vay mới.....	149
3.3.1.7 Nâng cao hiệu quả kiểm soát rủi ro danh mục tín dụng.....	150
3.3.1.8 Hoàn thiện hạ tầng quản trị RRTD theo Basel 2	152
3.3.1.9 Tăng vốn tự có đảm bảo hệ số an toàn vốn theo qui định của NHNN.....	159
3.3.2 Giai đoạn 2: từ năm 2019 đến cuối năm 2020.....	161
3.3.2.1 Đầu tư công nghệ phân tích, đo lường rủi ro tín dụng.....	161

3.3.2.2. Hoàn thiện kho dữ liệu đáp ứng yêu cầu đo lường RRTD theo cách tiếp cận phương pháp IRB.....	161
3.3.2.3 Xác định mô hình, phương pháp đo lường và thử nghiệm đo lường PD.....	163
3.3.2.4 Xây dựng qui trình đánh giá mức độ đầy đủ vốn nội bộ (ICAAP) đối với rủi ro tín dụng	164
3.3.2.5 Thực hiện công khai thông tin đáp ứng yêu cầu Basel 2	166
3.3.2.6 Từng bước nâng cao hiệu quả quản trị rủi ro hoạt động và quản trị rủi ro thị trường tại Agribank.....	167
3.4 KIẾN NGHỊ	168
3.4.1 Kiến nghị với Chính phủ, các Bộ ngành liên quan.....	168
3.4.2 Kiến nghị với Ngân hàng Nhà nước	171
KẾT LUẬN CHƯƠNG 3.....	176
KẾT LUẬN.....	177
CÁC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC CỦA TÁC GIẢ ĐÃ CÔNG BỐ LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN.....	1
TÀI LIỆU THAM KHẢO	2
PHỤ LỤC	8

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

CHỮ VIẾT TẮT	GIẢI NGHĨA
Agribank	Ngân hàng Nông nghiệp và phát triển Nông thôn VN
	Công ty quản lý tài sản của Agribank
BDH	Ban điều hành
	Hệ số an toàn vốn (The Capital Adequacy Ratio)
	Cán bộ tín dụng
	Trung tâm thông tin tín dụng
	Công ty TNHH mua bán nợ Việt nam
EAD	Dư nợ tại thời điểm khách hàng không trả được nợ (Exposure At Default)
EL, UL	Tổn thất dự kiến, tổn thất ngoài dự kiến (Expected Loss/Unexpected Loss)
HDQT	Hội đồng quản trị
HĐTV	Hội đồng thành viên
ICAAP	Quy trình đánh giá đủ vốn nội bộ (The Internal Capital Adequacy Assessment Process)
IPCAS	The Modernization of Interbank payment and Customer Accounting System
IRB	Tiếp cận phương pháp xếp hạng nội bộ (The Internal Ratings-Based Approach)
KT-KSNB	Kiểm tra, kiểm soát nội bộ
KToNB	Kiểm toán nội bộ

LGD	Tỷ trọng tổn thất ước tính (Loss Given Default)
NCS	Nghiên cứu sinh
NHNN	Ngân hàng Nhà nước
NHTM	Ngân hàng thương mại
PD	Xác suất khách hàng không trả được nợ (Probability of Default)
SA	Tiếp cận phương pháp chuẩn hóa (The Standardized Approach)
Stress-tesing	Kiểm tra sức chịu đựng
TSBĐ	Tài sản bảo đảm
TSC	Trụ sở chính
	Công ty quản lý tài sản các TCTD việt nam
XHTDNB	Xếp hạng tín dụng nội bộ